

Onderzoek harde en zachte kanten van samenwerking

7 maart 2016

“Door vergrijzing en een trend naar meer wijkgerichte zorg krijgen eerstelijnspraktijken steeds meer te maken met een verhoogde vraag naar complexe, multidisciplinaire zorg. Hoe de samenwerking precies verloopt in die unieke eerstelijnscontext is echter onbekend.’ Vandaar dat onderzoeker Lars Luijkx van Raedelijk dit onderzocht. Aanname hierbij was dat organisatorische structuren de randvoorwaarden voor samenwerking vormen, waarbij kwalitatief goede samenwerking positieve invloed heeft op de kwaliteit van zorg.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat andere - niet-organisatorische factoren - bijdragen aan samenwerking in de eerstelijnszorg. Relaties en communicatie tussen zorgverleners in de eerste lijn zijn van essentieel belang. Naast commitment op bestuurlijk niveau en organisatorische randvoorwaarden.

Onderzoeksopzet

In totaal vulden 169 zorgverleners werkzaam bij 40 eerstelijnszorgcentra van verschillende grootte en samenstelling, een vragenlijst in. Daarbij werd gekeken of de kwaliteit van samenwerking samenhangt met de organisatiestructuur of organisatorische randvoorwaarden. Statistische analyse toonde geen significant verband aan. Luijkx: “Formele ‘harde’ organisatorische randvoorwaarden blijken in dit onderzoek niet of van weinig invloed op de kwaliteit van samenwerking. Kunnen dan alle samenwerkingsafspraken, bedrijfsvoering en bestaande structuren overboord? Nee, enige nuancering is op zijn plaats.”

Voorbeeld uit werkgebied Midden-Nederland

Dit zien we ook terug in onze projecten, bijvoorbeeld KeiVitaal. Dit project, in 2012 gestart door zorgverleners uit een aantal wijken in Amersfoort is een multidisciplinaire wijkaanpak, gericht op mensen met gewichtsgerelateerde ziektes. In de opstartbijeenkomsten voor deze wijkaanpak wordt de visie op de werkwijze met alle betrokken zorgverleners besproken en is er veel aandacht voor de verschillende belangen en de onderlinge communicatie. Luijkx: "De werkwijze en infrastructuur is richtinggevend, maar zeker geen blauwdruk. De invulling en de deelnemers variëren op basis van voorkeuren, kunde en capaciteit."

KeiVitaal, werd in 2015 in het kader van de Gezonde Wijkaanpak, in meerdere wijken in Amersfoort opgezet. De verbreding en huidige werkwijze van KeiVitaal komt overeen met de bevindingen van het onderzoek (zie illustratie). De organisatiestructuur van Keivitaal is te bestempelen als relatief 'licht'. Professionals werken in een virtueel team: ze werken samen, maar op verschillende locaties (Relationele coördinatie). Bij de opstart van KeiVitaalwijken wordt tijd en energie besteed aan de professionele relaties, communicatie en werkwijze tussen de zorgverleners (Communicatie & relaties). Zorgverleners werken samen op basis van een netwerkstructuur en communiceren met elkaar wanneer dit noodzakelijk is (Communicatie)."